

STM - sosiaali- ja terveysministeriö

STM068:00/2015

FK:n vastaukset lausuntopyyntökyselyyn hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi:

1 Kysymyksiä (1-2) uudistuksen tavoitteista

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvia kustannuksia 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä.

1. *Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?*

FK katsoo, että esitys antaa mahdollisuudet lisätä sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Yhdenvertaisuus on järjestelmän hyvällä hallinnalla saavutettavissa. FK haluaa kiinnittää huomiota ennaltaehkäisyyn ja terveyden tukemiseen sekä myös riskien hallinnan näkökulmiin. Ennaltaehkäisevän työn onnistuminen vaatii hyvää ohjeistusta ja tarkaa seurantaa. Terveyden tukemiseen ja riskien hallintaan on myös finanssialan toimijoilla halua ja mahdollisuuksia tarjota ratkaisuja, esimerkiksi henkilöriskien hallintaan ja asiakkaille toimivien ratkaisujen rahoittamiseen.

2. *Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?*

FK yhtyy EK:n lausuntoon tavoitteiden saavuttamisen edellytyksistä.

FK haluaa korostaa eri toimien vaikuttavuutta ja vaikuttavuuden mittaamisen merkitystä. On myös kiinnitettävä huomio markkinoiden toimivuuteen: yhtiöiden tulee kilpailla aidossa kilpailutilanteessa, ja jotta kilpailu toimisi aidosti ja sen avulla voidaan hillitä kustannuspainetta.

2 Kysymyksiä (7) maakuntalaista: palvelulaitokset ja tuottamisen organisointi

7. *Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti? a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)*

d.) ei

FK katsoo, että palvelulaitoksen roolia on selkiydettävä. Jotta valinnanvapauden tavoitteisiin voitaisiin päästä, palvelulaitos voisi olla tuottajana vain niissä tilanteissa, kun muita tuottajia ei ole.

3 Kysymyksiä (12-16) sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista: integraatio, valtion vahva ohjaus sekä järjestämisen ja tuottamisen erottaminen toisistaan

12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi? a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)

b. kyllä pääosin

FK katsoo, että sosiaali- ja terveystalouden palvelujen integraation varmistaminen on vaikuttavin ja kustannustehokkain tapa palveluketjuissa huolehtia siitä, että kansalainen saa tarkoituksenmukaisinta sote-palvelua tilanteen mukaan. Asiakkaan huomioonottaminen ja valinnanvapauden varmistaminen integroinnissa on myös merkittävää. Lakiluonnoksessa näistä kirjattu palveluntuottajan velvollisuuksina 23§:ssä mm. maakunnan palvelustrategian laatimisenä ja palvelulupauksen antamisena. FK tähdentää palvelulupauksen merkitystä asiakkaalle: kansalaisen on saatava tietää, mistä osasta hänen palveluistaan vastaa yhteiskunta ja mistä hänen on itse vastattava. Asiakkaalle on laadittava tilanteen edellyttämä palvelusuunnitelma. Asiakaskeskeinen palvelujen integrointi ja asiakkaan huomioiminen edellyttää palveluneuvontaa ja -ohjausta. Palveluohjauksen käyttäminen ei pitäisi olla este valinnanvapaudelle, kuten kohdassa 22§ mainitaan keskenään valinnanvapaudesta.

13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystalouden palveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua? a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)

a. kyllä

FK pitää kansalaisten yhdenvertaisen aseman vuoksi perusteltuna, että kansallista ohjausta vahvistetaan laadun ja saatavuuden näkökulmista. Myös kustannustehokkuutta voidaan varmistaa sillä, että kansallista ohjausta hyödynnetään mm. investoinneissa. Kansalliset ratkaisut ovat edesauttamassa myös koko maan kattavien standardien myötä yhteneväisten ratkaisumallien hyödyntämistä, jolloin voidaan koko maan laajuisesti käyttää samoja tai yhteneväisiä toimintatapoja.

14. *Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?* a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)

a. kyllä

FK pitää tärkeänä, että järjestäjä ja tuottaja erotetaan toisistaan. Järjestäjän ja tuottajan tehtävien eriyttäminen mahdollistaa sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen tavoitteiden toteutumisen ja kannustaa toimijoita laadukkaampaan ja vaikuttavampaan toimintaan. Lakiluonnoksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että palvelulaitoksen rooli säädetään niin, ettei sen tule tuottaa palveluja, joita muut toimijat tuottavat. Julkisella vallalla on velvoite perustuslain mukaan varmistaa kansalaisten oikeus riittäviin sosiaali- ja terveystalouteen omalla tuotannolla vain siinä tapauksessa, ettei ko. palveluja ole muutoin saatavilla.

15. *Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?* a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)

c. ei pääosin

FK: Yhtiöittämisvelvoite asettaa kaikki toimijat kilpailemaan samalle viivalle. FK kannattaa EK:n näkökohtia yhtiöittämisvelvoitteesta.

16. *Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.*

FK kannattaa mahdollisimman laajaa valinnanvapautta. Valinnanvapaudella tavoitellaan asiakkaan aseman vahvistamista, hoitoon pääsyn ja hoidon laadun paranemista, vaikuttavuutta sekä palveluntuottajien välisen kilpailun lisäämistä. Valinnanvapaudella on kuntoutumista edistäviä vaikutuksia. Valinnanvapaus synnyttää kysyntää ja luo markkinoita. Valinnanvapaus johtaa kustannusvaikuttavuuteen. Valinnanvapauden myötä kasvaa kiinnostus myös lisäpalveluille. Lisäpalveluiden tarjonta synnyttää markkinoita.

Valinnanvapauden onnistumisen edellytyksenä on, että kansalaiset saa selkeästi tietoa. On myös tiedettävä, että mikä on julkisten palveluiden palvelulupausten sisältö sekä yksityisen rahoituksen vastuulle kuuluva

alue, jotta on mahdollista oman valinnan mukaisesti ottaa itse vastuuta hyvinvoinnin laajemmasta rahoittamisesta.

Valinnanvapauden myötä tuottajilla on insentiivi kehittää sähköisiä palveluja, innovoida ja tehostaa toimintansa vaikuttavuutta sekä hyvinvointiteknologioita. Palveluntuottajat joutuvat kehittymään, kun tietoisuus kustannuksista, tehokkuus, toiminnan tulosten ja asiakkaisten näkökulman aidompi huomioon ottaminen vaikuttavat tehtäviin valintoihin.

Asiakkaan aseman vahvistamisen myötä tulee valinnanvapaus ulottaa myös palvelujen täydentämiseen. FK:n mukaan sote-uudistuksen yhteydessä tulisi helpottaa julkisen rahoituksen ja yksityisen rahoituksen yhdistämistä julkisen vastuun ja yksityisen vastuun yhteisrahoituksena esim. yhdenmukaistamalla julkisten palveluiden palveluseteli-järjestelmä. FK kannattaa myös henkilökohtaisen budjetin käytön lisäämistä.

Hyvinvoinnin rahoituksen täydentäminen tulisi olla mahdollista kaikissa elämän vaiheissa, ja erityisesti senioriaikana. Julkista rahoituksen yhdistämistä omaan rahoitukseen on edistettävä ns. kelluntaperiaatteen mukaisesti. Oma rahoitus ei saa pienentää julkisen rahoituksen määrää yksilötasolla.

Henkilökohtaista budjetointia tulisi käyttää nykyistä laajemmin ja rohkeammin yksilöllisten ratkaisujen edistämiseen. Onnistuneet esimerkit henkilökohtaisen budjetoinnin käytöstä ovat johtaneet sekä asiakkaan parempaan palveluun että merkittäviin säästöihin kustannuksissa. Paljon palveluja tarvitsevien osalta se mahdollistaa ylitse sektorirajojen yhdistyvät henkilökohtaiset budjetit, ja mm. yksityisen rahoituksen yhdistämisen riippuen asiakkaan kyvystä ja halusta. Onnistunut henkilökohtaisen budjetin käyttö edellyttää palveluohjauksen ja neuvonnan kehittämistä, kuten valinnanvapausjärjestelmä yleensä.

4 Kysymyksiä voimaanpanolaista (21,23-24): kuntien omaisuusjärjestelyt, veroprosentit ja siirtymäaika maakunnan tuotannon organisoimiseksi

21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä? a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)

a. kyllä

FK pitää kestävämmänä sitä, että vastuu kiinteistöistä siirtyisi pois kunnilta. Rakennukset on rakennettu tietoisena riskistä, joka tulevaisuuteen on liittynyt. FK ei pidä hyväksyttävänä veronmaksajilla kiinteistöjen maksattamista uudelleen.

23. *Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätekö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?* a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)

a. kyllä

FK katsoo, että määräajalla voidaan vakauttaa talouden tila ennustettavammaksi ja estää kuntien veroprosentin hallitsematon nousu.

24. *Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?* a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)

b. ei

FK pitää lakiluonnoksessa olevaa siirtymäaikaa EK:n tavoin maakuntien palvelutuotannon yhtiöittämiseen liian pitkänä.

5 Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista (26-27,30), valtion vastuu sote-palveluiden rahoituksesta ja maakuntien taloudelliset edellytykset.

26. *Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?* a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)

a. kyllä

FK:n näkemyksen mukaan vain valtion rahoituksella voidaan varmistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen tavoitteiden saavuttaminen ja varmistaa ennustettavuutta. Rahoitukseen voidaan luoda vaikuttavuuteen perustuvia kannustimia ja ottaa huomioon eri alueiden hyvinvointihaasteita sekä saada aikaan ohjausvaikutuksia.

FK ei kannata alueellista verotuskäytäntöä, jota ei ainakaan uudistuksen alkuvaiheessa oteta käyttöön pykälän 3§ mukaan. Uusi verotuselementti lisäisi riskiä kokonaisveroasteen noususta sekä kansalaisen rasitetta verojen ja veroluonteisten maksujen muodossa, sillä voi olla myös talouteen haitallisia vaikutuksia. FK katsoo EK:n tavoin, että työterveyshuollon rahoituksen säilyminen nykymuodossaan ja erillisenä maakunnan rahoittamasta palvelukokonaisuudesta, on perusteltua.

27. *Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä? a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)*

a) kyllä

FK:n mukaan maakuntien taloudelliset edellytykset ovat lähtökohtaisesti riittävät.

30. *Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.*

FK katsoo, että maakuntien rahoittamisessa tulisi taata tasapuolinen kilpailutilanne eri rahoittajien kesken.

6 Kysymykset muista lakiluonnoksista (37-40,44): verotus, henkilöstö, eläkkeet

37. *Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.*

FK: Kenenkään kokonaisveroaste ei saa nousta.

38. *Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti? a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)*

e. ei kantaa

FK: Lakiesityksessä todetaan, että lailla perustettaisiin Kunta- ja maakuntatyönantajat KT –niminen julkisoikeudellinen yhteisö. FK pitää yllättävänä, että edunvalvontaa varten tarvitaan lailla perustettu yhteisö. Nähdäksemme olisi hyvä vielä pohtia, että edustaako tämä menettelytapa historiassa toteutetun käytännön jatkoa ja voisiko ehkä tältä osin jättää edunvalvontayhteistyö toimijoiden oman aktiivisuuden varaan. Lisäksi todetaan, että KT:n jäsenyyteen voivat liittyä tietyt tarkemmin määritellyt yhtiöt ja säätiöt. FK:sta on erikoista, että lakisääteiseen edunvalvontajärjestöön voi vapaaehtoisesti kuulua. Lisäksi omistusjärjestelyn tms. muuttuminen voi johtaa pakkoon vaihtaa jäsenyyttä edunvalvontajärjestössä.

Henkilöstön asemasta todetaan muun muassa (s. 176): ”Asiakkaan parempi palvelu ja hallittu kustannuskehitys saadaan aikaan myös hyödyntämällä muutosjohtamisen avulla teknologista kehitystä kuten terveysteknologiaa, palvelujen tuottamisprosessien uudenlaisia malleja ja työtapoja”. FK huomauttaa, että sivun sisältö ei tullut ymmärrettävämmäksi siitä huolimatta, että se toistetaan sanasta sanaan sivulla 177.

39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?
a. kyllä (avotila) b. kyllä pääosin (avotila) c. ei pääosin (avotila), e. ei kantaa (avotila)

d. ei

FK näkee, että puhuttaessa eläketurvan rahoituksesta on havaittavissa tiettyä horjuvuutta. Asiasta todetaan (s. 80), että ”Eläkkeet rahoitetaan kunta-alan työnantajilta ja työntekijöiltä perittävillä maksuilla” ja ”Kunnallisen eläkejärjestelmän rahoituksen lähtökohtana on koko kuntasektorin yhteisvastuu”. Valtion eläkkeiden osalta todetaan suoremmin (s. 81), että viime kädessä maksetaan ”suoraan valtion budjetista”. Näkisimme hyväksi todeta selvemmin, että kunnallinen eläketurva on aina viimekädessä kuntien verotusoikeuden varassa. Eläkkeiden kustannusten jakaminen kunnille ja muille järjestelmään osallistuville työnantajille ei ole eläketurvan kestävyteen vaikuttava tekijä. Sivulla 176 todetaan, että ”Kukin julkinen eläkejärjestelmä vastaa itsenäisesti eläkkeidensä rahoituksesta”. Tämä pitää paikkansa, mutta asia koskee toki myös yksityisiä eläkejärjestelmiä ja niiden itsenäistä vastuuta eläkkeidensä rahoituksesta. Lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että maakuntatyönantajat sekä maakuntien määräysvallassa olevat yhtiöt tms. voivat pysyä Kevan jäseninä. Esitys jatkaa perinnettä, jossa kuntien määräysvallassa olevat yhtiöt tms. voivat pysyä Kevan jäsenyydessä. Asiaa voidaan perustella entisen käytännön jatkona. Huomautamme kuitenkin, että mainittu asiantila johtaa koko ajan kasautuvaan erikoiseen tilanteeseen TyEL:n ja JuEL:n rajapinnassa. Erityisiä kysymyksiä tällä alueella ovat:

- näemme erittäin tärkeäksi lakisääteisen eläketurvan tarjoajien välisen kilpailun yksityisellä sektorilla. Tämä kilpailu tapahtuu kuitenkin tiettyä samaa rahastointimallia soveltavien toimijoiden kesken. Työnantajan mahdollisuus valita kahta erilaista rahastointimallia noudattavan lakisääteisen eläkejärjestelmän välillä ei kuitenkaan noudata terveen kilpailun periaatteita, joten emme näe sitä suotavana.
- eläketurvan sisältö on ainakin työkyvyttömyyskriteerin osalta erilainen TyEL:n ja JuEL:n välillä. Pidämme ongelmallisena, että lakisääteisessä työeläkevakuuttamisessa työnantaja voi valinnallaan vaikuttaa henkilöstönsä eläketurvan sisältöön. Vapaaehtoisessa vakuuttamisessa työnantajalla toki tulee olla vapauksia, mutta lakisääteisen osuuden osalta emme pidä tällaisia vapauksia hyvinä.

- Julkinen eläketurva karttuu nykyään samalla tavalla julkisella ja yksityisellä sektorilla. Vanhemmilla julkisen sektorin työntekijöillä voi kuitenkin olla parempia eläke-etuja. Näiden ns. lisätujen saaminen edellyttää, että työntekijän työsuhde jatkuu eläketapahtumaan saakka Kevassa vakuutetulla työnantajalla. Lisäetu siis päättyy paitsi jos työntekijän työsuhde päättyy myös silloin, jos työnantaja päättää jäsenyytensä Kevassa ja vakuuttaa työntekijänsä TyEL:n mukaisesti. Usein työnantajan valinta edellyttää tällöin lisäturvan jatkamista tavalla tai toisella, josta aiheutuu ylimääräinen kustannus. Tekstissä asiaa pidetään itsestään selvyytenä. Katsomme, että puuttuva vapaakirjaoikeus lisäturvan osalta on huomattava epäkohta.
- esityksessä todetaan tarve turvata Kevan eläkkeiden rahoitus sen varalta, että tapahtuu huomattavia palkkasummamuutoksia. Tässä yhteydessä on nostettu esiin ns. siirtymämaksu. Huomattavia palkkasummamuutoksia lähinnä Kevan suuntaan on tapahtunut aiemminkin ja silloin ei ole ollut esillä tarvetta siirtymämaksulle. Koko siirtymämaksun ajatuksen voi tältä osin kyseenalaistaa. Lisäksi huomautamme, että hallinnollisen päätöksen sijasta mahdolliset palkkasumman siirtymät tulevat tapahtumaan markkinaehtoisesti. Emme näe tältä osin perusteita siirtymämaksulle.

Katsomme, että julkisen ja yksityisen eläketurvan rajapinta on muodostumassa koko ajan enemmän ja enemmän keinotekoiseksi. Mielestämme nyt on aika toteuttaa Jukka Ahtelan selvitystehtävässään ehdottamat toimet. Tämä tarkoittaisi sen tutkimista, voidaanko eläkejärjestelmien erillisyydestä luopua. Lakiluonnoksessa todetaan Kevan oikeus tuottaa tiettyjä palveluja julkisen sektorin eläkejärjestelmän ulkopuolisille. Kevan tehtävä on tarkoituksenmukaista rajata julkisen sektorin eläkejärjestelmiin liittyviin tehtäviin. FK pitää luonnoksen mukaista eläkemaksusääntelyä ongelmallisena. Kyseessä saattaa olla järjestely, jonka voidaan tulkita kielletyksi valtion tueksi sekä Kevalle että niille Kevan jäsenyhteisöille, jotka kilpailevat yksityisen sektorin palveluntuottajien kanssa. Sääntely asettaisi myös Kevan jäsenyhteisöt epätasa-arvoiseen asemaan, mikä voi olla ristiriidassa jäsenyhteisöjen tasapuolisen kohtelun vaatimuksen kanssa. FK katsoo, että nämä seikat on arvioitava huolellisesti ja tehtävä sen pohjalta tarpeelliset tarkistukset säädöksiin.

40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

FK nostaa esille, että ehdotuksessa esitetään myös Kevan maksurakenteen muutosta. Olennaiseksi näemme ehdotuksen nykyisen eläkemenoperusteisen maksun korvaamiseksi tasausmaksulla. Muutos on enemmän kuin tekninen muutos. Eläkemenoperusteinen tekniikka on kohdistanut maksua niille kunnille, joiden palveluksessa eläke on

karttunut. Tasausmaksu jaettaisiin maakuntien kesken niiden valtionrahoituksen suhteessa ja kuntien kesken niiden verorahoituksen suhteessa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että eläkerasitus siirretään valtiolle ja kasvaville kunnille. Muutos on suuri ja edellyttäisi vähintään asian ja sen perusteluiden perusteellista ja läpinäkyvää käsittelyä. Esitys toteaa aivan oikein (s. 178), että mahdollinen siirtymä yksityisen sektorin suuntaan ei perustu lailla toteutettuihin siirtoihin. Tässä asiassa tilanne on selkeästi toinen kuin aikanaan toteutetussa valtion liikelaitosten yhtiöittämisessä. Siksi mahdollinen siirtymämaksu tms. ei voi perustua samoihin perusteisiin kuin valtion yhtiöillä.

Sivulla 228 todetaan, että Keva saa jatkossakin päättää itse käyttämistään oletuksista. Mielestämme Kevan tulee toki saada päättää käytetyistä oletuksista, mutta samalla katsomme, että tälle päätökselle tulisi asettaa sopivaksi katsotut periaatteelliset reunaehdot. Samassa kohdassa puhutaan laskelmissa nyt käytetyistä oletuksista. Tekstissä puhutaan valintojen ääripäistä. Katsomme kuitenkin, että esitetyt luvut eivät varmastikaan ole varsinaisia ääripäitä. Tekstissä todetaan myös varsin voimakas arvio 3,5 prosentin reaalitytuotosta. Huomauttausimme tältä osin, että mainittua reaalitytuottoa ei ole pidetty pohjana kunkin yksittäisen vuoden reaalitytuottona. Sen sijaan on oletettu että yli pitemmän aikaperiodin tuotto on keskimäärin tällä tasolla.

44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

FK: Sairasvakuutuskorvausten poistumiseen tarvitaan siirtymäaika. Tässä vaiheessa on tiedossa myös, että Kelan sairaanhoitokorvauksia varten kerätyt varat liitetään valtionrahoitukseen ja kohdennetaan sosiaali- ja terveystalouden rahoitukseen, jossa laajaa valinnanvapautta toteutetaan.

FK haluaa tuoda jo tässä vaiheessa esiin, että Kela-korvauksen poistaminen ei ole tarkoituksenmukaista ennen kuin järjestelmä toimii täysipainoisesti. Korvauksen poistamisella on vaikutuksia vapaaehtoisin henkilövakuutuksiin, joten poistamiseen on varattava myös riittävä siirtymäaika. Tällöin vakuutusyhtiöt ja asiakkaat pystyvät varautumaan tulevaan muutokseen.

12§ Asiakkaan valinnanvapaudesta sanotaan, että valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö valmisellaan erikseen sekä mallin yksityiskohdat selviävät myöhemmin. FK kritisoi sitä, ettei lakiluonnokset valinnanvapaudesta ja rahoituksesta ole olleet lausuttavana järjestämislain yhteydessä.